

ספירת העומר

מידע למורה:

מצגת זו מיועדת לכיתות ב-ד

מידע על ספירת העומר, מתאימה ללימוד בחזרה מחופשת הפסח.

שיעור 1:

הטרמה ללימוד על ספירת העומר: פעילות או שיח על משמעות של ספירה לקראת אירועים משמעותיים.

אפשר לעסוק גם בהבדל שבין ספירה לאחור לבין ספירה קדימה (כמו חנוכה, ספירת העומר, הריון, גיל- יום הולדת, משחק מחבואים וכד, לבין ספירה לאחור- עד החופש הגדול, שיגור טיל ועוד)

מידע על ספירת העומר- מקור המצווה, כיצד נהוג לספור.

שיעור 2:

מנהגי האבלות בספירת העומר

הרחבה: מי היה רבי עקיבא

המחשה:

לסיום אפשר להכין לוח ספירת העומר כיתתי/ אישי ולסמן בו אירועים נוספים חשובים בדרך אל שבועות- היום החמישים.

מתי אנו סופרים וסופרות?

לקראת אילו אירועים ספרתם את הימים?

ע"י מה אנחנו סופרים את הזמן שחולף?

מה נותנת לנו הספירה? האם היא עוזרת לנו? במה?

איזו הרגשה היא יוצרת?

משימה בזוגות:

שתפו בזוגות

- מתי חיכית למשהו מיוחד הרבה זמן? מה זה היה? כמה זמן חיכית?
- מה הרגשת כשהגיע הרגע הגדול והסתיימה הציפייה?
- מה הופך את הציפייה לקלה יותר? באילו דרכים אפשר "להעביר את הזמן"?

מהי "ספירת העומר"?

נכתוב במחברת את התשובות לשאלות אותן אנו כבר

יודעים ויודעות:

- מה סופרים?
- מי סופר/ת?
- למה סופרים?
- מה זה עומר?
- מתי סופרים?

”וספרתם לכם..” - מהמקרא

ממחרת השבת - ממחרת חג ראשון של פסח - על פי חז"ל זהו א' חול המועד
פסח - טז' בניסן.
'עומר התנופה' - עומר (קבוצת) שעורים שהכהן היה מניף על המזבח.

ויקרא כג, טו-טז:
וּסְפַרְתֶּם לָכֶם, מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת, מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם,
אֶת-עֹמֶר הַתְּנוּפָה: שִׁבְעַת שַׁבָּתוֹת, תְּמִימֹת
תִּהְיֶינָה: עַד מַחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית, תִּסְפְּרוּ
חֲמֵשִׁים יוֹם; וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֻדְשָׁה, לַיהוָה.

- בכמה דרכים מתוארת משך הספירה?
- מדוע לדעתכם יש כאן כפילות?
- האם יש הבדל בין התיאורים השונים?

”וספרתם לכם..” - מהמקרא

דברים טז, ט:

שִׁבְעָה שָׁבָעַת תִּסְפְּרֶ-לָךְ מֵהַחֵל חֲרָמֶשׁ בִּקְמָה תַּחֵל לְסַפֵּר
שִׁבְעָה שָׁבָעוֹת. וְעָשִׂיתָ חֵג שִׁבְעוֹת לַה' אֱלֹהֶיךָ מִסֵּת נְדָבָת
יְדֶךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן כְּאֲשֶׁר יְבָרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ.

- במה דומה הציווי בדברים לציווי בויקרא?
- במה הוא שונה?
- איזו תוספת יש כאן ביחס לפסוק בויקרא?

מפסח ועד שבועות

ספירת העומר מתחילה בפסח, מיד
 לאחר יציאת מצרים ומסתיימת בחג
 השבועות שהוא גם חג מתן תורה.
 בחג זה מושלם חלק חשוב בתהליך
 היציאה מעבודת לחירות- עם ישראל
 הופך מעם של עבדים רדוף ומעונה,
 לעם הנבחר לקבל את התורה

קציר חיטים

חל בראשית הקיץ. בחג
 השבועות היו מביאים את
 קורבן "שתי הלחם" קורבן
 מביכורי החיטים.

קציר שעורים

חל באביב, בתקופת הפסח.
 נהגו להביא עומר שעורים
 למקד בפסח. זהו "עומר
 התנופה" ממנו מתחילים
 לספור את ספירת העומר.

וספרתם לכם - למה?

לשם מה אנו סופרים?

מהי חשיבות ספירת הימים

שבין פסח לשבועות?

בין יציאת מצרים למתן תורה?

בין הבאת עומר השעורים לשני הלחם

מביכורי החיטים?

נהוג לשיר לפני הברכה:

הנני מוכן ומזומן לקיים מצוות
עשה של ספירת העומר. כמו
שכתוב בתורה: "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם
מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת, מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם
אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת
תְּמִימַת תְּהֵי־יָנָה."

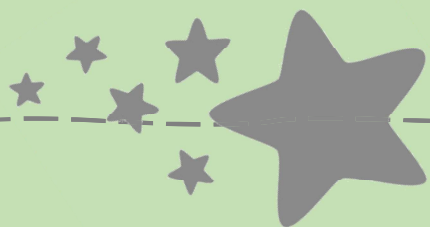

כיצד נהוג לספור?

הברכה

ספירת העומר היא מצוה מן התורה.
מברכים לפני הספירה: "ברוך אתה ה',
אלוקינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו וציוונו על ספירת העומר".

את הברכה ניתן לברך רק אם לא
החסרנו (שכחנו) יום אחד מן הספירה.
במידה והחסרנו, סופרים ללא ברכה.

מתי סופרים?

אפשר להתחיל לספור מרגע בו מתחיל היום. בלוח השנה היהודי היום מתחיל כבר בערב (כמו בכניסת השבת). כך שאפשר להתחיל לספור מצאת הכוכבים. מי שמתפלל תפילת ערבית יספור בסיום התפילה.

אך אפשר לספור בכל משך היום, גם אם לא ספרנו בערב אפשר לספור למחרת בבוקר

כיצד נהוג לספור?

נוסח הספירה

בספירה אומרים כך: היום
(מספר) יום, שהם שבועות ו
ימים בעומר (או לעומר, לפי נוסח אשכנז)

נוסח אשכנז: היום שלושה ושלושים יום, שהם
ארבעה שבועות וחמישה ימים בעומר
נוסח ספרד: היום שלושה ושלושים יום, שהם
ארבעה שבועות וחמישה ימים לעומר

משחק סולמות וחבלים לספירת העומר של מיתרים

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
"סולמות וחבלים" ספירת העומר תשפ"א						
ה' סיון - 16.05 הקדמת יום יום יום במקום יום יום	ו' סיון - 17.05 שבועת קציר מתן תורת בכורים	ז' סיון - 18.05 אסרת				
כ"ז אייר - 09.05	כ"ח אייר - 10.05 יום דושלים	א' סיון - 12.05 יום יום	ב' סיון - 13.05	ג' סיון - 14.05 יום יום	ד' סיון - 15.05	ה' סיון - 16.05
42	43	44	45	46	47	48
כ"ח אייר - 02.05 יום יום	כ"ט אייר - 03.05 יום יום	ל"ג אייר - 05.05	כ"ד אייר - 06.05	כ"ה אייר - 07.05	כ"ו אייר - 08.05	כ"ז אייר - 09.05
35	36	37	38	39	40	41
כ"ט אייר - 25.04 יום יום	י"ז אייר - 26.04 יום יום	ט"ז אייר - 27.04	י"ח אייר - 28.04	י"ט אייר - 29.04	כ"א אייר - 30.04	כ"ב אייר - 01.05
28	29	30	31	32	33	34
ו' אייר - 18.04	ז' אייר - 19.04	ח' אייר - 20.04	ט' אייר - 21.04	י' אייר - 22.04	יא' אייר - 23.04	יב' אייר - 24.04
21	22	23	24	25	26	27
כ"ג ניסן - 14.04	ל' ניסן - 15.04	א' אייר - 16.04	ב' אייר - 17.04	ג' אייר - 18.04	ד' אייר - 19.04	ה' אייר - 20.04
14	15	16	17	18	19	20
כ"ד ניסן - 04.04	כ"ה ניסן - 05.04	כ"ו ניסן - 06.04	כ"ז ניסן - 07.04	כ"ח ניסן - 08.04	כ"ט ניסן - 09.04	ל' ניסן - 10.04
7	8	9	10	11	12	13
ט"ז ניסן - 29.03	י"ח ניסן - 30.03	י"ט ניסן - 31.03	כ"א ניסן - 01.04	כ"ב ניסן - 02.04	כ"ג ניסן - 03.04	כ"ד ניסן - 04.04
1	2	3	4	5	6	
א' תול המועד	ב' תול המועד	ג' תול המועד	ד' תול המועד	ה' תול המועד	ו' תול המועד	ז' תול המועד

לחצו על התמונה -
לקובץ השלם של
המשחק

חלק ב'- שיעור שני

כדאי להפריד בין השיעור הראשון על ספירת העומר לבין השיעור השני שיעסוק במנהגי האבלות,

כדי למנוע את הבלבול בין מקור המצווה לבין המנהגים שנוספו בהמשך, בשל אירועים היסטוריים.

אפשר לשאול האם מצוות ספירת
העומר, הציפיה לחג השבועות
מביאה איתה תחושות של אבלות
או צער?

מנהגי אבלות בספירת העומר

מדוע נוהגים מנהגי
אבלות במהלך ספירת
העומר עד ל"ג בעומר?

שתפו בידע קודם או
השערות אישיות.

מנהגי אבלות בספירת העומר

למורה: אמנם יש הסבר למותם של התלמידים במגיפה, שמלמד על התנהגותם הבעייתית. אך יחד עם זאת, נקבעו מנהגי אבלות לזכרם, לדורות ומכאן שהצער על מותם היה גדול ומשמעותי, ויש להם גם זכויות.

אפשר להציע לכיתה, בנוסף על מנהג האבלות שנועד לזכרון ולצער, לנסות ולתקן את חוסר הכבוד שהיה בימים ההם בזמן הזה, ע"י מיזם כיתתי של הוספה והכברת כבוד זה לזה- בכיתה, בבית הספר, במשפחה ועוד

כזאי לדעת:

בתלמוד מוזכרת מגיפת תלמידי רבי עקיבא, ושם מצויין כי המגיפה נמשכה מפסח ועד עצרת (עד לחג שבועות):

" וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם העמידו תורה אותה שעה תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת"

(יבמות סב' ע"א)

ההסבר הרווח:

מותם במגיפה של 24 אלף מתלמידי רבי עקיבא.

עפ"י השולחן ערוך, המגיפה נעצרה בלג' בעומר, ומכאן עצירת מנהגי האבלות בזמן זה.

ומפני מה מתו? בתלמוד במסכת יבמות נכתב:

"וכולן מתו בפרק אחד
מפני שלא נהגו כבוד זה לזה"

יש המקיימים את מנהגי האבלות עד ל"ג בעומר, ויש המקיימים אותם עד חג השבועות – חוץ מן הימים האלה: ראש חודש אייר, ראש חודש סיוון, יום העצמאות, ל"ג בעומר ויום ירושלים.

מנהגי אבלות בספירת העומר

מה הם מנהגי האבלות?

- לא מתחתנים
- לא לובשים בגד חדש
- לא מסתפרים ולא מתגלחים.
- יש מי שלא שומע מוזיקה.

סיבות נוספות למקור מנהגי האבלות:

מסע הצלב הראשון בשנת 1096,
שבמהלכו פגעו הנוצרים
הצלבנים ביהודים והשמידו
קהילות רבות בגרמניה ובצרפת.
על-פי עדויות מן התקופה,
הפרעות ביהודים היו בעיקר
בחודש אייר ועד חג השבועות.

מסע הצלב הראשון מתוך ויקיפדיה

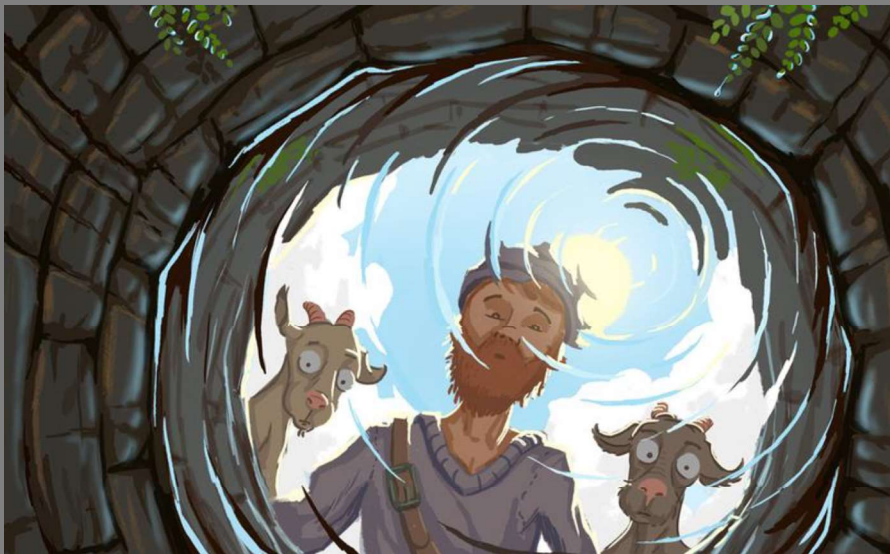

שער טיטוס ברומא

מנהגי אבלות בספירת העומר

סיבות נוספות למקור מנהגי האבלות:

יש הסבורים כי מנהגי
האבלות הם ביטוי לצער על
חורבן המקדש ועל היעדר
האפשרות להביא את מנחת
העומר.

לחצו על התמונה- וקראו את
הסיפור מתוך ספר האגדה
לילדים

רבי עקיבא

מי היה רבי עקיבא

קראו את הסיפור על תחילתו של רבי
עקיבא וענו על השאלות בחברותא:

- מה לדעתך מיוחד במעשיו של רבי עקיבא?
- לו היה מצטרף רבי עקיבא או אדם מבוגר לכיתתך, כיצד היית מקבל אותו לכיתה?
- מה היית רוצה לעשות, וחשבת שזה לא ביכולתך? האם כעת דעתך השתנתה?

רבי עקיבא - סיפורים נוספים לקריאה

יום החתונה

לחצו על התמונה- וקראו את
הסיפור מתוך ספר האגדה
לילדים

ר' עקיבא ורחל

לחצו על התמונה- וקראו את
הסיפור מתוך ספר האגדה
לילדים